

Milé studentky a studenti, vážení profesori,

vítám Vás u prvního čísla školních novin v tomto školním roce!

Můžete se těšit na každoroční rozhovor s bažanty nebo souhrn několika aktivit, které naše škola nabízí. Pokud vás zajímá spíše dění mimo školu, máme pro vás aktuality, rozhovory z vysokých škol a články o Io – dalším měsíci Jupitera. Pravidelně Vám budeme přinášet článek o životě v Japonsku od studentky 5. A, která bude v Zemi vycházejícího slunce bydlet celý školní rok.

Tak přeji pěkné počtení. Na závěr bych vám chtěla za celou redakci popřát hodně štěstí a pevných nervů, ať všichni tento rok ve zdraví přežijeme.

Lara Macurová, 5.A

NA CO SE MŮŽETE V TOMTO ČÍSLE TĚŠIT?

- 2 Zábavné aktuality
- 4 Na slovíčko s bažanty
- 6 Chcete se připojit?
- 7 Rozhovory se studenty vysokých škol
- 10 Japonsko
- 13 Io – pizza sluneční soustavy

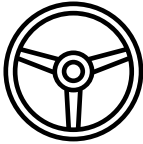

ZÁBAVNÉ AKTUALITY

Muž z Ghany dvanáctkrát pohořel v autošколе, tak za sebe poslal dvojníka. Nevyšlo to a teď mu hrozí podmínka o délce jednoho roku.

Australanka pojmenovala své dítě po pervitinu. Chtěla tím vyzkoušet, co všechno je matrika ochotna uznat.

Učitelka z mateřské školky ve městě Buchara v Uzbekistánu se rozhodla, že přiveze domů 25 dětí najednou.

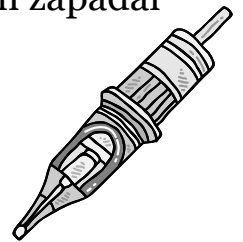

Naložila je tedy všechny do malého auta a vydala se na cestu. Všimli si jí ovšem policisté a byla zatknuta.

Módní návrhářka z Floridy nechala svého půlročního syna celého potetovat, jelikož miluje tetování a chtěla, aby i její syn zapadal do jejího životního stylu.

Amatérský kulturista si vpichoval olej do bicepsů, aby je měl větší bez jakéhokoliv posilování. Teď mu bohužel hrozí amputace rukou.

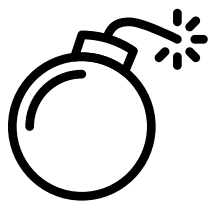

Žena z Atlanty se po rozchodu s přítelem, se kterým se měla vdávat, provdala sama za sebe. Celá svatba ji vyšla na 30 tisíc korun.

Manželský pár posedlý Vánoci, ozdobil 444 vánočních stromků v jejich domě, a proto drží světový rekord v počtu ozdobených vánočních stromečků na jednom místě.

Americkým státem New Hampshire otřásla silná exploze, kterou způsobila rodina oslavující odhalení pohlaví dítěte. Odpálili 36 kilogramů výbušnin, jež byly natolik hlasité, že je i obyvatelé sousedního státu Massachusetts slyšeli.

Američan fingoval vlastní únos, aby se vyhnul nepříjemným otázkám přítelkyně. Nechtěl jí vysvětlovat, proč nebyl dva týdny doma. Vyšetřovatelé mu ovšem historku o přepadení nevěřili, kvůli jeho trestnímu rejstříku, proto se později přiznal.

Policisté v Kalifornii zastavili vůz s dodávkou pizzy za porušování dopravních předpisů. Po zastavení zjistili, že poslíček je hledaný zločinec, a tak se rozhodli zbývající objednávky doručit sami.

Osmačtyřicetiletý muž po hádce s manželkou odešel ze svého domu v Lombardii a došel až k Jaderskému moři, kde ho zatkla policie za porušení vycházení během pandemie Covidu 19. Muž vysvětlil, že si neuvědomil délku času stráveného na cestě. Kolemjdoucí mu během cesty poskytli jídlo a pití.

Voda v jezeře, ve kterém se koupal slavný zpěvák Harry Styles, se na Ebay prodává v ampulkách za 6 tisíc korun. Produkt je velmi populární.

Polský sportovec vystoupil na vrchol hory Rysy ve Vysokých Tatrách s 50 kilovým kamenem na zádech, aby hora „povyrostla“ o metr a dosáhla kulaté hodnoty 2500 metrů nad mořem.

NA SLOVÍČKO S BAŽANTY

Rok uběhl jako voda a my tu zase máme rozhovor s prváky. Proč si vybrali náš gympl? A míchají krupicovou kaši?

Proč jste si vybrali zrovna tento gympl?

Bára 1. A: Protože to tady působí příjemněji a Bezruč se mi nelíbí.

Filip 1. A: Já jsem měl na výběr Bezruč a tenhle gympl a slyšel jsem, že na Bezruči jsou moc přísní a tady jsem dostával dobré recenze, takže jsem šel tady.

Alex 1. B: Protože má dobrou atmosféru a vypadá dobře. Jsou tady dobří učitelé a lidé.

Lord Viktor 1. B: Já jsem si vybral tento gympl hlavně proto, že jsme se přestěhovali tady kousek a taky jsem měl ještě jiný gympl, kde se mi nelíbilo, tak jsem šel tady.

Co třída a kolektiv?

Bára 1. A: Fajn, myslím, že jsme si sedli.

Filip 1. A: Můj minulý kolektiv byl hrozný, takže tohle je dobrý.

Alex 1. B: Taková přátelská, asi. Já se ještě s nikým moc nebavím.

Lord Viktor 1. B: Třída je v pořádku. Jsou přátelští.

Co je váš oblíbený předmět?

Bára 1. A: Všechny kromě češtiny. Nevím, češtinu jsem si nikdy neoblíbila, připadá mi zbytečná.

Filip 1. A: Zatím všechno, není tady nic, co by se mi nelíbilo.

Alex 1. B: Španělština, stoprocentně.

Lord Viktor 1. B: Já žádný oblíbený předmět nemám, protože školu vlastně moc nemusím, ale kdybych si musel vybrat, tak asi taky španělština.

Máte už depky ze školy a z učení?

Bára 1. A: Jo, z angličtiny.

Filip 1. A: Ne.

Alex 1. B: Ještě ne.

Lord Viktor 1. B: Asi ano.

Jaké je vaše vysněné povolání?

Bára 1. A: Já ještě nevím. Já toho mám až moc.

Filip 1. A: Asi programovat.

Alex 1. B: Psycholožka.

Lord Viktor 1. B: Ještě úplně vybráno nemám, ale říkal jsem si, že například bachař ve vězení nebo řidič vzducholodě.

Kdybyste mohli jít s nějakým profesorem nebo s nějakou profesorkou na pivo, s kým byste šli?

Bára 1. A: Takový ten vysoký a učí fyziku.

Filip 1. A: Asi s panem učitelem na IVT.

Alex 1. B: S paní Nitkovou.

Lord Viktor 1. B: Rozhodně s panem Lukšou.

Mícháte krupicovou kaši?

Bára 1. A: Většinou ne.

Filip 1. A: Ano.

Alex 1. B: Ne.

Lord Viktor 1. B: Nikdy.

Jaké postavení byste měli v zámku?

Bára 1. A: Dcera lorda a lady.

Filip 1. A: Já bych byl asi šašek, ale kdybych si mohl vybrat, tak bych byl asi princ.

Alex 1. B: Nemám nejmenší tušení.

Lord Viktor 1. B: Asi kat.

Myslíte si, že bylo první vejce, nebo slepice?

Bára 1. A: To je nekonečný kruh.

Filip 1. A: Vejce, protože nebylo řečeno, že to je vejce od slepice.

Alex 1. B: Slepice, protože jak mohlo být vajíčko, když nebyla slepice.

Lord Viktor 1. B: To je docela složitá otázka, ale řekl bych slepice, protože mám slepice rád.

Co byste si vzali s sebou na opuštěný ostrov?

Bára 1. A: Nejlepšího kamaráda.

Filip 1. A: Basketbalový míč značky Wilson.

Alex 1. B: Vodu.

Lord Viktor 1. B: Kondomy.

Monika Fojtíková, 5.A
Lara Macurová, 5.A

CHCETE SE PŘIPOJIT?

Do školy se chodíme učit, ale co dalšího tu můžeme dělat? Jaké příležitosti nám gympl nabízí? Záleží pouze na tom, co vás baví.

Zpíváte rádi? Možná jen tak sami pro sebe, nebo občas s přáteli. Třeba jste nadání zpěváci, kteří jenom čekají na příležitost ukázat své schopnosti. Klidně byste mohli být skrytý talent. Ať už je to jakkoli, pro lidi jako vy je tu sbor.

Stát se členem školního sboru zahrnuje jak zpívání samotné, tak vystupování na soutěžích a vystoupeních.

Mohli byste se zúčastnit zájezdů, například minulý rok jel sbor na týden do Slovinska.

A pokud si nejste jistí, můžete to jen zkusit. Stačí zajít za panem profesorem Lukšou, který sbor vede.

Dejme tomu, že nejste nadšení zpěváci, ale raději trávíte čas čtením. Případně jen nějakou knihu nutně potřebujete na povinnou četbu. V takovém případě je pro vás školní knihovna to ideální místo. Najdete v ní literaturu všech žánrů, a knihy si můžete vypůjčit na jak dlouho potřebujete... tedy pokud je nakonec vrátíte. Otevřeno bývá dvakrát týdně, rozpis je vyvěšený na dveřích, kde najdete i QR kód se seznamem knih.

Nakonec tu máme nabídku pro spisovatele. Ti, kteří rádi píší slohovky, případně dávají dohromady vlastní příběhy. Nebo mají něco, o čem se chtějí podělit se zbytkem gymplu a napadají je zajímavá témata. Tyto lidi srdečně zveme k nám do novin. Přijďte se podívat, vyzkoušet si něco nového. Třeba se vám u nás zalíbí a v příštím čísle bude pod článkem vaše jméno. V takovém případě zajděte za mnou nebo Larou do 5.A.

Snad najdete něco, co vás baví. Nejen příležitost rozvíjet si své zájmy, ale i přátele napříč školou.

Hana Opělová, 5.A

ROZHOVORY Z VYSOKÝCH ŠKOL

Většina z nás chce jít po gymplu na vysokou, co taky člověk může dělat jen s gymplem, že? Určitě máte ohledně tohoto tématu spoustu otázek, ale možná nemáte koho se na ně zeptat. My jsme to udělaly za Vás a vyzpovídaly jsme ještě minulý školní rok několik studentů. V posledním čísle vyšla již první část a my Vám nyní přinášíme další. Doufáme, že Vám tento rozhovor aspoň trochu osvětlí to velké neznámo po maturitě a třeba i pomůže najít trochu nadhledu nad tím, z čeho všichni ostatní stresují.

Máš dostatek volného času? Stíháš třeba i brigádu?

Sabča: Já bych řekla, že mám, ale mohlo by ho být více, občas fakt po nocích buď dělám školu nebo brečím, protože musím dělat školu (smích). Ale občas je to moje chyba, že si ten čas nedělám, když ho mám a dělám blbosti - koukám na Netflix nebo tak... A brigádu nestíhám, to mě štve. Mám školu rozmístěnou od rána do večera a mám třeba větší pauzy uprostřed dne, ale to prostě není ideální podmínka na brigádu. Ano, potřebovala bych trošku více času, co se rozvrhu a jeho rozpoložení týče, ale občas stíhám pracovat o víkendech, což taky není ideální, bo víkend chceš, abys odpočívala, že jo...

Lea: Díky možnosti navolit si předměty časově podle sebe (samozřejmě jen do určité míry) se můžu zařídit tak, že mám minimálně jeden den v pracovním týdnu volno, takže volného času, pokud není zkouškové období, mám poměrně dost. Brigádu bych klidně zvládnout mohla.

Míša: Dostatek volného času mám až teď, co studuji magistra, ale nikdy jsem neměla úplně naplněný rozvrh, ale vždycky jsem se musela učit. Ale úplně jsem neměla čas někam chodit na brigádu, protože je těžké najít takovou, jaká je flexibilní, co se času týče. Teď čas mám, protože je školy méně a nemusím chodit na všechny přednášky, takže to záleží na obtížnosti oboru. Teďka brigádu stíhám, ale zdaleka to není u vysokoškolských studentů standard.

Karča: Vůbec. Ale jak říkám, fakulta od fakulty se to liší. My máme navíc 3x ročně cca 220 hodin praxe, takže toho volného času moc nemáš. Brigádu stíhám jen o víkendu, popřípadě během praxe ve volných dnech. Prázdniny mám taky praxe, takže letní brigády nepřipadají v úvahu.

David: Já osobně jo, ale jak jsem už zmiňoval, je to o tom, jak si to člověk nastaví. Více se potýkám s problémem, že čas bych měl, ale není moc brigád, kde by mě nechali pracovat jednou nebo dvakrát týdně, kdy bych na tu brigádu chtěl chodit.

Eliška: Když si ho udělám, tak ano. Brigádu bych mohla stíhat, ale radši ji nechám až po zkouškovém nebo na léto.

Chceš studovat co nejdéle, nebo radši co nejdřív do práce?

Sabča: Zrovna nedávno jsem přemýšlela, jestli náhodou nechci studovat i doktorát. To mě asi přešlo, ale fakt mě to baví a říkám si, že dokud můžu, tak bych chtěla studovat a i když budu pracovat, tak bych ráda hledala nějaké způsoby, jak se naučit něco nového a tak... Ale zároveň se těším na tu práci, pro kterou studuju, že jo...

Lea: Studium jako takové mě baví, takže bych se akademicky vzdělávala ráda co nejdéle. Kdyby se mi ale třeba po bakalári naskytla nějaká výjimečná pracovní příležitost, určitě bych nad tím přemýšlela.

Míša: Hlásím se na doktorát, takže chci studovat co nejdéle to jde, a to primárně ze dvou důvodů. První je, že pořád nevím, co bych dělala a jestli s tou znalostí, kterou mám, jsem reálně schopná něco dělat v oboru, spíš si myslím, že ne a potřebuju ještě trochu čas, abych si to sama v sobě ujasnila. A druhá věc je, že asi úplně ještě nechci opustit ten studentský život a začít ten dospělácký. Chci si užít to, co mám, jak nejdéle to půjde.

Karča: Tož to je přesně otázka, kterou teď řeším, jelikož vím, že Bc. je v našem oboru naprosto dostačující, ale zase Mgr. nezní špatně ne? V našich nMgr. nenajdeš úplně nejlepší obory, mně se hodně líbí perioperační péče, ale je to jen kombinovaně (dálkové studium), tak jako většina ostatních nMgr. u por. asistence, takže stejně je to pracovat + studovat dohromady. Ale koho ta vidina peněz neláká, k tomu jít hned pracovat, že jo.

David: Dostudovat a jít pracovat. Určitě neplánuju ze školy odejít dříve, než dostuduju, ale zase bych nechtěl to studium zbytečně prodlužovat.

Eliška: Budu studovat přibližně 5 let, do práce nespěchám, ale taky nechci být moc dlouho závislá na rodičích.

Jak moc je na stupnici 1 - 10 těžké sehnat ubytování nebo koleje, aniž by člověk musel prodat ledvinu?

Sabča: To ti bohužel nemůžu říct, protože bydlím doma, ale slyšela jsem, že nějaký člověk první semestr bydlel ve svém vlastním autě, protože nemohl sehnat kolej. Ale to bylo, protože bylo všude plno, ne kvůli financím. Ale teď ty koleje už stojí podobně jako studentské byty, to zabolí.

Lea: Ze zkušenosti můžu mluvit jen o ubytování na kolejích, kde sehnat ubytování není zas tak těžké. Pokud má ale člověk vysoké nároky na bydlení (koupelna, která není pro celé patro a podobně) a nesnese více než jednoho spolubydlícího, je to docela boj na život a na smrt. A sehnat pokoj pro jednoho je téměř nemožné.

Míša: Pokud se člověk na koleje přihlásí včas, samozřejmě záleží na vysoké škole, třeba v Olomouci máš přednost (když se přihlásíš včas) před staršími. A podle mě to těžké není vůbec, jenom člověk nesmí zaspát a ještě dřív, než je přijatý, musí kontrolovat, jaké jsou termíny, jaké jsou deadliny, dokdy se musí co posílat, co potřebuješ atd.

Karča: Tak to bych řekla, že 1 - 2, je dobré si byty hledat hodně dopředu, třeba začátkem května už koukat na různé FB stránky ohledně ubytování a vždycky se dá najít něco za dobrou cenu.

David: Nedokážu říct, protože s tím zkušenosti nemám. Jenom z doslechu vím, že je dobré to mít pořešené dost dopředu. Zjistit si o tom co nejvíce a pořádně si to načíst.

Eliška: Z vlastní zkušenosti nevím, já jsem nakonec zůstala bydlet doma a do školy dojíždím, každopádně, co jsem se tak dívala, řekla bych 5. Jde to i za minimální náklady, když člověku na koleji nevádí třeba 2 spolubydlíci. Zase na druhou stranu, když chce člověk pokoj sám pro sebe, je lepší s prodejem ledviny počítat.

Jeden důvod, proč je bydlení mimo domov na vysoké lepší než zůstat doma?

Sabča: To, že se člověk strašně osamostatní, protože já třeba teďka ještě neřeším nakupování, protože nakoupí všechno máma a já si s tím pak dělám svoje. A vnímám, že moji spolužáci, co už bydlí sami, se velmi rychle naučí hospodařit s penězi a uvědomí si, co je důležité a co ne. Takže to je takový univerzální důvod, si myslím.

Lea: Člověk se naučí větší samostatnosti. (A taky vám nikdo nediktuje, v kolik nejpozději můžete přijít domů;))

Míša: Chtěla jsem říct zodpovědnost a samostatnost, ale spíš řeknu svoboda. Je to všechno propojené, ale za mě je svoboda nejvíce lákavá, nikdo tě nekontroluje, nikdo neříká, v kolik máš být doma, prostě má člověk svobodu, díky které se osamostatní a naučí se sám o sebe postarat a má za sebe zodpovědnost. Na druhou stranu si člověk uvědomí, jak je pohodlné, když se o něj maminka doma postará, a o to je příjemnější, když se vrací domů.

Karča: Rodiče vás nemají úplně “pod kontrolou”, ale věř mi, budeš se domů ráda vracet za jídlem a za takovou tou pohodičkou částečného mamahotelu.

David: Samostatnost. Člověk začne vnímat spoustu věcí úplně z jiného pohledu a donutí to člověka být ve většině věcí samostatný. Najednou si člověk musí hlídat spoustu věcí, na které nemusel být zvyklý. Na druhou stranu. Kdy je lepší se toto všechno naučit, než když máte volný čas na vysoké škole.

Eliška: Nemusíš nikomu vysvětlovat, proč ses vrátil až ve 4 ráno a na druhý den jsi nevylezl z postele.

日本 ANEB VÁLKA (NEJEN) S ABECEDOU

Japonsko. Jedno jediné jednoduché slovo a dokáže v člověku vyvolat tolik představ a pocitů. Co byste si pod tímto slovem vybavili vy? Možná Tokyo, ozářené neony nebo třeba sakury rozkvetlé jemnými růžovými kvítky. Těch možností je jednoduše mnoho a každý by si jistě našel tu svou. Nakolik jsou ale všechny tyto představy jen výplody naší fantazie založené na perfektních vyfotshopovaných instagramových fotkách a nakolik je to naopak realita?

Dovolte mi se velmi zběžně představit. Jsem Alex a ještě donedávna jsem dělala grafika našeho TGM Times týmu. Tento post však předávám dál a to hlavně kvůli lehké změně mého životního stylu. V momentě, kdy totiž čtete tento článek, jsem už nějakou tu chvíli právě v Zemi vycházejícího slunce. Chtěla bych se tu s vámi podělit o své zážitky a třeba i lehce prohloubit vaše znalosti o Japonsku. Tuto

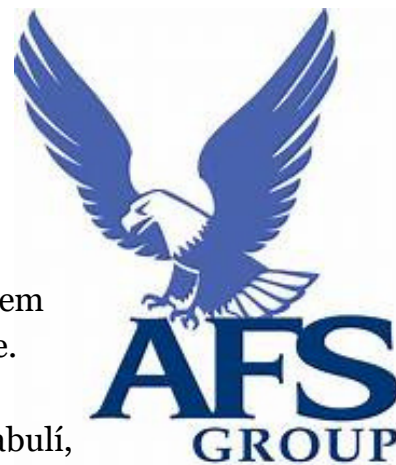
rubriku tedy můžete brát jako takový můj cestovatelský deník nebo možná inspiraci odhodlat se ke splnění vlastního snu.

Vraťme se tedy úplně na začátek, kdy se mi před pár lety povedlo naprosto propadnout Japonsku. Milovala jsem ten jazyk, kulturu, harmonii... zkrátka vše. Ve volných chvílích jsem zjišťovala o této zemi, co se jen dalo. Z krásné představy o tom, že jednou navštívím Japonsko, se stala touha a z touhy zase můj sen. Po nějaké době přišel onen šílený nápad. Co si tak sbalit kufry a odletět přes půl světa k úplně random rodině, u které bych se na nějakou dobu ubytovala? Jednoduché, no ne? Plot twist, dámy a pánové, není to vůbec tak jednoduché.

Prvním krokem pro mě bylo zjistit si co nejvíce potřebných informací o tom, co takové studium v zahraničí jako výměnný student vůbec obnáší. A když jsem si tenhle úkol konečně mohla odškrtnout, přišel na řadu krok číslo dva, který už byl mnohem složitější. Musela jsem to říct rodičům. Háček byl v tom, že jim nemůžete jen tak neříct nějaké informace, které by se jim nemusely líbit, protože by se to eventuálně stejně dozvěděli a to by pak způsobilo problém. Takže jim musíte říct všechno, jen někdy to podat trochu přívětivěji. Třeba že nebudete bydlet u náhodných cizích lidí, ale u hostitelské rodiny, která vás bude milovat jako vlastní dítě. No ušetřím vás všech těchto nudných nezajímavých detailů. Nakonec jsem

tedy přišla s neziskovou mezinárodní organizací AFS (mimořádně velmi doporučuji, jsou opravdu úžasní), načež mi mí rodiče nakonec dali povolení k odletu. A o půl roku papírování, vyřizování a příprav později jsem stála na pražském letišti s kufry po boku a pasem v ruce.

V ten moment, kdy jsem tam tak stála před odletovou tabulí, mě teprve pořádně udeřila realita. Najednou mi opravdu došlo, že rok nevidím rodinu, přátele, že celý svůj dosavadní život nechávám za sebou a začínám novou kapitolu. Bylo to děsivé, ale svým určitým zvláštním způsobem tak nějak vzrušující. Jaké to opravdu bude? Zvládnu to? A hlavně, jaký člověk se ze mě stane, až se vrátím po všech těch měsících zpět domů?

Z Prahy jsem nejdřív vyrazila letadlem na letiště v Helsinkách ve Švédsku a následně na letiště Tokyo - Narita v Japonsku. Uběhly dlouhé hodiny nudného sezení na stísněné sedačce, když jsem konečně potkala dobrovolníky z japonské AFS kanceláře, kteří si nás přišli vyzvednout, a kteří se o nás měli několik následujících dní starat. Spolu s dalšími studenty z celého světa jsme tedy vyrazili na ubytovnu. A tehdy po cestě jsem poprvé spatřila opravdové noční Tokyo. Připadala jsem si jak v nějakém pohádkovém příběhu z budoucnosti

a ačkoliv to moc nedává smysl, celé velkoměsto na mě působilo takovou nějakou chaotickou harmonií. Člověk by od toho pohledu nedokázal odtrhnout oči.

JAPONSKO-ZÁKLADNÍ INFO

hlavní město	TOKIO
rozloha	377 974 km ²
počet obyvatel	126 146 099
nejvyšší bod	Fudži (3776 m n. m.)
měna	japonský jen

Nicméně následující dva dny jsme spolu se všemi ostatními výměnnými studenty podstoupili soustředění, které nás mělo trochu víc připravit na kulturní šok, jež na nás číhal úplně všude a ve všem. A to doslova. Je neslušné jíst či pít za chůze, ale snad na každém kroku byste našli automat s pitím. Nebo třeba že všechno je tu naprosto čisté a bez odpadků povalujících se všude kolem, ale takový koš byste tu na veřejnosti našli jen těžko... No a teď si zkuste zapamatovat všechny ty informace a pravidla s nesnesitelným jet lagem, horkem, jak kdyby se vás někdo snažil uflambovat, a neustálou vlhkostí minimálně 40%. Tomu se říká vyčerpání všech smyslů. Večer jsem si z vyčerpání pomalu ani nevzpomněla na vlastní jméno.

A po těch několika dnech a dvouhodinové cestě shinkansenem jsem se konečně poprvé setkala se svou hostitelskou rodinou. Jde o starší pár Japonce a Britky, kteří bydlí v prefektuře Iwate v, na místní poměry, malém městě, a jsou prostě úžasní. Snad hlavně díky nim se mi nijak příliš nestýskalo po všech mi blízkých lidech v Česku, protože už od začátku to tu na mě působilo jako doma. Všichni mě přivítali s otevřenou náručí. A to nejen rodina, ale o pár dní později i noví spolužáci a učitelé.

Prožila jsem tu už spoustu dobrodružství a mnohem víc je jich jistě ještě přede mnou. Berte to tedy pouze jako takový delší, ale pro kontext potřebný, úvod do této rubriky. Co by ale zajímalo vás? Moc ráda bych se tu příště rozpovídala o tom, co je zajímavé hlavně pro vás, ať už je to konkrétní otázka nebo obecné téma (např. jídlo). Přesně proto vás následující QR kód přesměruje na dotazník, kam své návrhy můžete psát a já se je pokusím použít při psaní dalšího článku.

Alexandra Leňková, 5. A

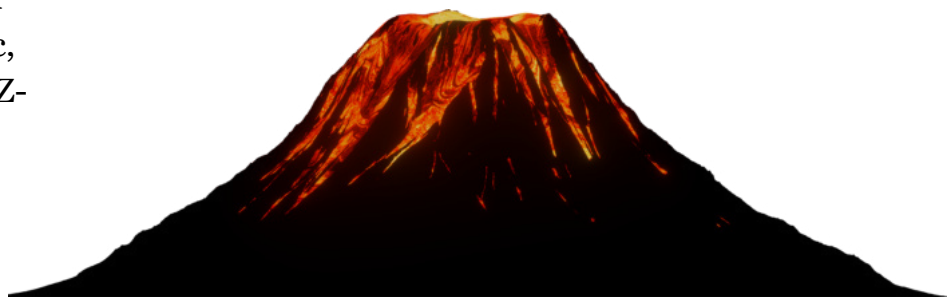
IO – NEJTOXIČTĚJŠÍ PIZZA SLUNEČNÍ SOUSTAVY

Sopky kam oko dohlédne, paletka toxických barev a desítky stupňů pod nulou. To je Jupiterův měsíc, který se snad nikdy neobjeví v AZ-kvízu: Io.

Stejně jako Europa z minulého článku, je Io zařazen mezi Galileovy měsíce, skupinu největších z Jupiterových měsíců. Každý měsíc z této skupiny je podivuhodný. Tato tělesa nás mohou překvapit, co to vlastně máme ve sluneční soustavě.

Minule jsme se bavili o Europě. Toxická Antarktida sluneční soustavy. Dnes se hledáček obrací ke geologicky nejaktivnějšímu tělesu sluneční soustavy.

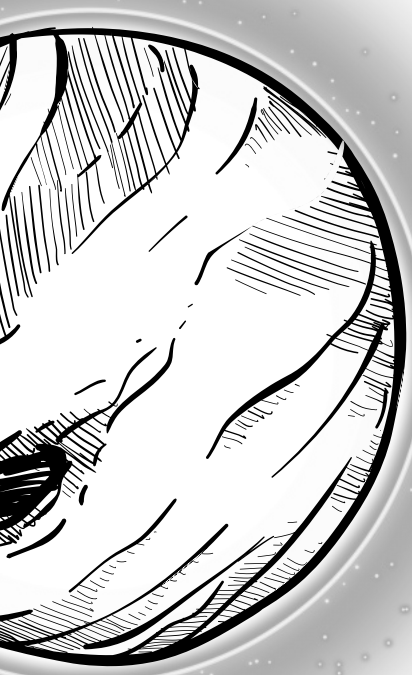
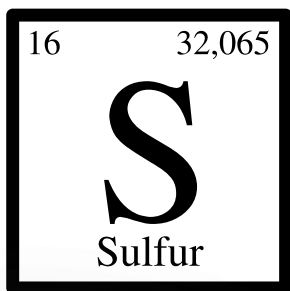
Sopky jako doma

Na Io není o vulkanickou zábavu nouze. Aktivní vulkanismus byl na Io pozorován jako na prvním vesmírném tělese mimo Zemi.

Astronomové přemýšlí o 150 aktivních sopkách, ale odhady se stačí až ke 400. Pro porovnání, planeta Země se vedle Io v sopečné disciplíně propadat hanbou nemusí. Můžeme nabídnout až 500 aktivních sopek. Io je ale 0,286 rovníkového průměru Země a geologické aktivity plní kalendář více, než na Zemi.

Erupce sopek na Io dosahují výšky mezi 300 až 800 kilometrů. Pokud máme štěstí, a v období erupce je nablízku průzkumná sonda, není problém erupci pozorovat. Příkladem nechť je sonda New Horizons, která zdokumentovala přímo žhavou erupci sopky Tvashtar.

Věrní fanoušci „země je láva“ zde mohou vyhledávat nejobtížnější level hry: Některé lávové výlevy totiž bez problému dosahují stovek kilometrů. Místo metra si mezi Prahou a Ostravou představte takový lávový úlet. Tak to by byl jeden z menších výlevů na Io.

Paradoxně, všechna tato energie nepochází z nitra měsíce. Na vině jsou zde slapové jevy, generující teplo a deformující povrch. Jupiter má na Io silný vliv. Io je totiž z Galileových měsíců Jupiteru nejbližší. Krom Jupitera jsou na vině i dva další Galileovy měsíce: Europa a Ganyméd.

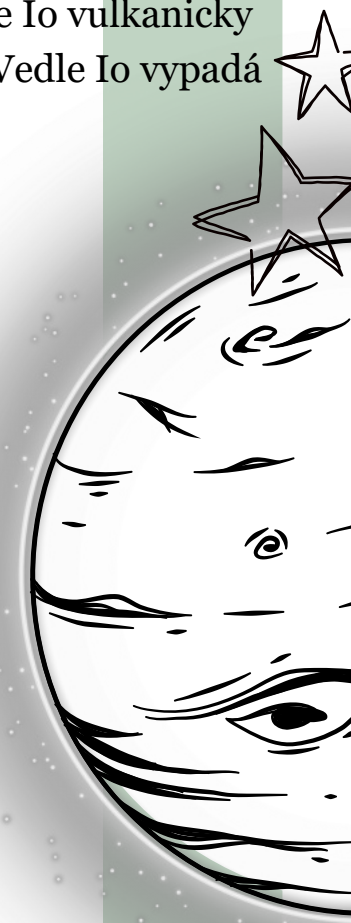
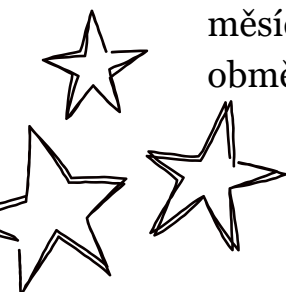
Tato dvojka zároveň brání, aby se Io od své mateřské planety postupně vzdaloval. Pokud tedy za miliony let chceme mít pořád na obloze Měsíc, doporučila bych stejnou taktiku: pořídit dva další Měsíce.

Vliv okolních těles na Io není vždy stejný. Jednoduše řečeno, v apocentru na Io nejvíce působí dva zmíněné měsíce. Jupiter na Io působí stále, ovšem nejvíce v pericentru. Proměnná slapová síla v Io způsobuje tření, Io je tedy zahříván slapovými silami i „zevnitř“. Tento jev má za následek tavení povrchového pláště Io. I to se ale mění s časem.

Po tomhle všem se netřeba divit faktu, že je Io vulkanicky neaktivnějším tělesem sluneční soustavy. Vedle Io vypadá naše modrá planeta jako líná zahrádka.

50 odstínu síry

Io zaujme nejen svou povahou ale i vzhledem. Za většinou zbarvení povrchu Io mohou sloučeniny síry. Třeba zmrzlý oxid siřičitý je zde na každém kroku. Síře tedy můžeme děkovat za přirovnání povrchu Io k pizze. Sloučeniny síry spolu s dalšími sloučeninami pravděpodobně odpovídají materiálu vyvrhovanému na povrch. Díky tomuto faktu můžeme na měsíci snadno pozorovat sopky, obklopené usazeninami sloučenin síry. Jako příjemnou večerní aktivitu tedy můžeme doporučit vytištění povrchu Io na papír a hledat sopky. Věkové omezení: +4 roky. Io je neklidný, proto se barevná paletka stále mění a měsíc je neustále přetvářen. Doporučujeme mapku pravidelně obměňovat aktualizovat.

Povrchně

Při určování stáří vesmírných těles hrají roli krátery. Pomocí nich můžete hezky z kavárny odhadnout přibližné stáří tělesa. Stejně jako na Europě, i Io se však nemůže krátery chlubit. Měsíc pokrývají převážně pláně narušené horami, sopkami a lávovými výlevy. Proto se domníváme že povrch Io je velmi mladý, (přirovnává se i k Zemi) a stále přetvářen.

Jak by se tu (ne)žilo

Io se atmosférou chlubit nemůže. Oxid siřičitý se nachází v 90% atmosféry. Navíc je řídká a dělá z Io naprosto nevhodného kandidáta na přistání např. sondy. Tepelný štít a padáky může sonda nechat doma, raketové trysky však doporučujeme přibalit náhradní.

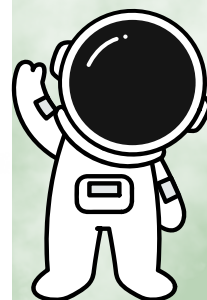
Atmosféra tak účinná asi jako učení se na test po testu není schopná zabránit radiačnímu záření. Na seznam jevů, které vás zde mohou zabít raz dva tedy nezapomeňte dodat i radiaci. Díky ní a magnetickému poli Jupiteru (Io nemá vlastní magnetické pole) hledejte na Io polární záře u rovníku. Dokonce máme i snímek, pořízen při zatmění Io, kde jsou krom (... rovníkové?) záře pozorovatelné i částice v atmosféře.

Aby toho nebylo málo tak doporučujeme krom skafandru, proti radiačnímu kabátu a dalších pomůcek pro zdolání Io zabalit i zimní kabát. Průměrná teplota Io se pohybuje okolo rozkošných -140°C . Pro porovnání: nejnižší teplota naměřená na planetě Zemi (Antarktida): $-89,2^{\circ}\text{C}$, teplota na Měsíci za měsíční noci: -173°C .

Za teplem doporučujeme k sopkám a oblastem poblíž (=stovky kilometrů poblíž), kde teplota šplhá na 17°C . Spekuluje se, že „vysokou“ teplotu způsobují možná částečně ztuhlá lávová jezera.

Patricie Houdková, 3.B

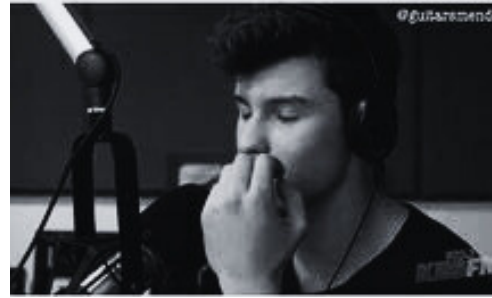

NĚCO PRO ZASMÁNÍ

Teachers be like "Don't pack up yet, there's still 24 seconds of class left"

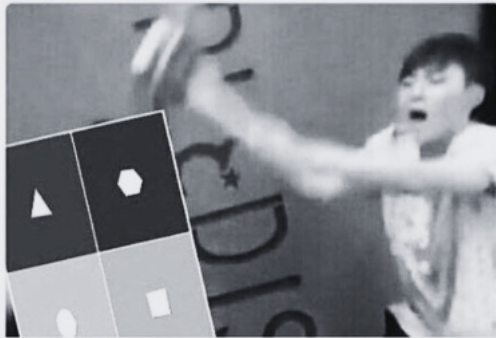

When you're in an exam and the only thing your brain is doing is singing a song

@ayaachans

when you know the answer on kahoot

TEACHERS BE LIKE

Šéf redaktor:

Grafické zpracování:

Tvůrčí tým:

Lara Macurová, Hana Opělová

Veronika Hradilová

Patricie Houdková, Sofie Křivová,

Monika Fojtíková

Kontakt:

Tisk

Číslo XIX Září 2023

Prezentované názory nemusí vyjadřovat stanovisko redakce!

lara.macurova@gymfrydl.cz

Gymnázium Frýdlant nad Ostravicí